

Ohje terveydensuojelulain mukaisen ilmoituksen tekoon sekä huomioita ilmoitusvelvollisia huoneistoja ja toimintoja koskevista vaatimuksista ja valvonnassa huomioitavista seikoista

Sisällys

1. Toiminnanharjoittajan ohjeistus ilmoituksen suhteen	3
2. Elintarvikkeiden käsittely	4
3. Terveydensuojelulain mukainen omavalvonta	4
4. Sisäilma ja rakennuksen kunto	5
5. Pintamateriaalit, siivousvälinevarasto ja pyykkihuolto	7
6. Käymälät ja pesutilat	7
7. Jätehuolto ja viemärointi	8
8. Talousvesi	8
9. Päiväkoti ja kerho, yhteisesti huomioitavien lisäksi	10
10. Ympärivuorokautista hoivaa tarjoavat toimintayksiköt, yhteisesti huomioitavien lisäksi	11
11. Hotellit, hostellit, mökkikylät ym. ammattimainen majoitustoiminta, yhteisesti huomioitavien lisäksi	12
12. Kauneus- ja jalkahoitola, kynsi- ja ripsihoitola, tatuointi- ja lävistysliike sekä kuppausliike ym. vastaavaa ihon käsittelyä tekevä liike, yhteisesti huomioitavien lisäksi	13
13. Solarium-palveluiden osalta huomioitava	13
14. Uimahallit, uimarannat, kylpylät, saunat yms, yhteisesti huomioitavien lisäksi	13

Lyhenteet

TsL = Terveysturvallisuuslaki 763/1994

TsA = Terveysturvallisuusasetus 1280/1994

Asumisterveysasetus = Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista 545/2015

1. Toiminnanharjoittajan ohjeistus ilmoituksen suhteen

Toiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle:

1) majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitetun majoitusliikkeen käyttöönotosta;

2) yleisölle avoimen kuntosalin ja muun liikuntatilan, saunan, kylpylän, uimahallin, uimalan ja uimarannan käyttöönotosta;

3) päiväkodin ja kerhon sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta tai korkeakoulutusta antavan oppilaitoksen ja opetuksen järjestämispaikan käyttöönotosta;

4) jatkuvaa hoitoa antavan sosiaalihuollon toimintayksikön sekä vastaanottokeskuksen käyttöönotosta;

5) solariumliikkeen, tatuointiliikkeen ja kauneushoitolan sekä muun huoneiston, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä, käyttöönotosta;

6) sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa.

Toimijan on tehtävä käyttöönotosta

1) terveydensuojelulain mukainen ilmoitus käyttöönotosta 30 vrk ennen toiminnan aloittamista ja

2) elintarvikelain mukainen ilmoitus elintarvikehuoneistosta viimeistään neljä viikkoa ennen elintarvikehuoneiston (keittiön) toiminnan aloittamista.

Suunnitteluvaiheessa tulee hyvissä ajoin olla yhteydessä terveystarkastajaan, sekä muihin viranomaisiin, kuten rakennusvalvontaan (tilan uusi käyttötarkoitus). Tilojen suunnittelussa on huomioitava Suomen Rakentamismääräyskokoelman ohjeistukset ja määräykset.

Majoitustoimintaa aloitettaessa tulee olla rakennusvalvonnan lisäksi yhteydessä pelastus- ja poliisiviranomaiseen. Terveystarkastaja ilmoittaa rakennusvalvontaan terveydensuojelulain nojalla esille tulleet uudet liikehuoneistot, mikäli niiden rakennusvalvonnallisessa käyttötarkoituksessa on epäselvyyttä.

Ilmoitus on tehtävä myös toiminnan olennaisesta muuttumisesta, esimerkiksi kerhotilan muuttamisesta päiväkodiksi tai jakelukeittiön muuttamisesta valmistuskeittiöksi.

Ilmoitus lähetetään ensisijaisesti sähköisesti <https://ilppa.fi/alkusivu>

Ilmoitusten käsittely on maksullista. Ilmoituksen liitteenä pyydämme lähettämään liiketilan pohjapiirustuksen, johon on merkitty vesipisteet ja niiden käyttötarkoitus, asiakastuolit, wc, sosiaalitila, siivouskomero jne. sekä tarvittaessa selvitys talousveden laadusta.

Toimitilat tarkastetaan ilmoituksen perusteella 6 kuukauden sisällä toiminnan aloittamisesta.

Terveystarkastusviranomaisen arvioi tiloja ja toimintaa Valviran terveydensuojelun valvontaohjeiston mukaisesti ja terveydensuojelulain sekä sen nojalla annettujen asetusten puitteissa. Tarkastusajankohta sovitaan toiminnanharjoittajan kanssa. Tarkastuksesta peritään maksu. Maksut määräytyvät Liedon ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukaisesti.

Lisätietoja terveystarkastajilta, ensisijaisesti sähköpostilla: ymparistoterveydenhuolto@lieto.fi

Kampaamoista ja partureista ei tarvitse tehdä ilmoitusta, tarkastus parturi-kampaamoon tehdään vain terveyshaittaepäilyn johdosta.

2. Elintarvikkeiden käsittely

Elintarvikealan toimijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus elintarvikehuoneistosta (esim. koulun, päiväkodin, hotellin tms. keittiö). Ilmoitus täytyy tehdä myös ravintolisen myynnistä. Ravintolisen myyjän on tehtävä elintarvikehuoneistoilmoitus sitä tilaa varten, jossa ravintolisiä käsitellään, säilytetään tai myydään. Ilmoitus tehdään kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle. Myös ravintolisiä myyvistä nettikaupasta tulee tehdä elintarvikehuoneistoilmoitus.

Erillistä elintarvikehuoneistoilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos elintarviketoimintaa harjoitetaan muun elinkeinotoiminnan yhteydessä ja toiminnan elintarviketurvallisuusriskit ovat vähäiset.

Riskit ovat vähäisiä elintarviketurvallisuuden kannalta, kun
Huoneistossa myydään teollisuuden pakkaamia elintarvikkeita, jotka eivät ole helposti pilaantuvia
Teollisesti valmistettuja, pakattuja elintarvikkeita jätetään saataville asiakkaan omatoimista aamiaisen valmistusta varten
Huoneistossa tarjoillaan vain teollisesti valmistettuja elintarvikkeita kylmänä tai lämmitettynä
Huoneistossa tarjoillaan kahvia, teetä ja kahvileivät eivät ole helposti pilaantuvia
Elintarvikkeiden valmistus on kodinomaista: asiakkaat tai/ja hoitohenkilökunta osallistuvat itse aterioiden valmistukseen

Elintarvikelaki 297/2021 10 §:

Elintarvikealan toimijan on tehtävä ilmoitus elintarviketoiminnasta toiminnan rekisteröintiä varten toimivaltaisen valvontaviranomaisen tarjoamaan sähköiseen palveluun tai toimitettava tiedot muulla tavoin toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Lisäksi toiminnan keskeyttämisestä ja lopettamisesta on viivytyksettä tehtävä ilmoitus toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ei tarvitse kuitenkaan tehdä, jos toiminta ja siihen liittyvät riskit ovat vähäisiä ja:

- 1) elintarviketoiminta tapahtuu samassa huoneistossa kuin toimijan harjoittama muu elinkeinotoiminta;
- 2) kyseessä on yksityinen henkilö; tai
- 3) toimintaa ei voi pitää elinkeinon harjoittamisena.

...

...Toimivaltainen valvontaviranomainen käsittelee ilmoituksen ja tallentaa tiedot elintarviketoiminnan rekisteröinnistä ympäristöterveydenhuollon keskitettyyn toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmään ja ilmoittaa toimijalle tietojen tallentamisesta sähköisesti tai muulla vastaavalla tavalla. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset tietojen tallentamisesta.

3. Terveystarkastuslain mukainen omavalvonta

Terveystarkastuslain mukaisesti toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Toiminnanharjoittajan suositellaan laativan kirjallinen omavalvontasuunnitelma, jotta se on kaikkien luettavissa, käytettävissä ja hyödynnettävissä toiminnan ylläpitämisessä sekä kehittämisessä ja

uusien työntekijöiden perehdyttämisessä. Omavalvontasuunnitelmassa kuvataan toimintaa, toiminnan riskitekijöitä sekä riskitekijöiden ennaltaehkäisyä. Mikäli suunnitelma ei ole kirjallinen toimijan on osattava kuvata tarkastajalle omavalvonta ja toiminnan riskitekijät sekä selvittää, miten riskejä hallitaan.

Omavalvontasuunnitelma voi sisältää esimerkiksi seuraavia asioita:

- 1) Toiminnan kuvaus ja tilat: tiloissa tarjottava toiminta/palvelu, toiminta-ajat, henkilömäärät, tilat, WC-istuinten ja vesipisteiden määrät ja siivous- ja pyykkihuolto.
- 2) Tilojen terveydelliset olosuhteet: Fysikaaliset (ilmanvaihto, lämpötilat, melu, valaistus), kemialliset ja biologiset.
- 3) Toiminnan riskitekijät: toiminnot joihin sisältyy terveysturvallisuusriski, herkäät väestö- ja riskiryhmät, toiminnassa ja tiloissa tapahtuvat muutokset, huoneiston korjaustarpeet, pintojen ja tilojen helposti puhtaana pidettävyys, haittaeläimet, talousveden (kylmä vesi) ja lämpimän käyttöveden laatu ja lämpötilat.
- 4) Riskitekijöiden ennaltaehkäisy: henkilökunnan perehdytys ja ajantasaiset työ- ja toimintaohjeet, huoltosuunnitelmat laitteisiin liittyen, toiminnassa käytettävien laitteiden toimivuuden seuranta, asiakkaiden ohjeistaminen, tilojen siisteysvaatimus, järjestys ja hygieenisuus, siivoussuunnitelma ja siivouksen toteutumisen seuranta, kiinteistöhuolto, jätehuolto, tuholaiistorjunta, epidemioihin ja muihin häiriötilanteisiin (esim. sisäilmaongelmat) varautuminen.

Dokumentaatio kuuluu omavalvontaan. Omavalvontaan sisältyy terveydellisiin olosuhteisiin liittyvien ilmoitusten ja toimenpiteiden kirjaaminen ja dokumenttien säilyttäminen. Kirjaaminen on myös omavalvonnan kehittämisen edellytys.

Omavalvontasuunnitelman ajantasaisuus tulisi varmistaa säännöllisesti vähintään kerran vuodessa. Omavalvontasuunnitelma on päivitettävä viipymättä, kun toiminnassa tapahtuu palvelun laatuun tai turvallisuuteen liittyviä muutoksia.

Terveysturvallisuustyöryhmän valvoo ja arvioi, että toiminnanharjoittajan omavalvonta on toimiva niin että terveyshaittojen syntyminen estetään mahdollisuuksien mukaan.

TsL 2 § Elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

4. Sisäilma ja rakennuksen kunto

Sisätilojen tulee olla terveelliset ja turvalliset. Oleskelutilojen sisäilman puhtauden, lämpötilan, kosteuden, melun, valon, säteilyn ja muiden vastaavien olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu asunnossa tai sisätilassa oleskelevalle terveyshaittaa. Asunnossa ja muussa oleskelutilassa ei saa olla eläimiä eikä mikrobeja siinä määrin, että niistä aiheutuu terveyshaittaa.

Oleskelutiloissa ja niihin yhteydessä olevissa muissa tiloissa ei saa olla merkkejä kosteusvaurioista, kosteusvaurioon viittaavaa tai muuta vierasta hajua. Oleskeluhuoneistossa tulee olla asianmukainen lämmitysjärjestelmä ja lämmöneristys. Rakennuksessa aiemmin harjoitettu tai samanaikaisesti harjoitettava muu toiminta ei saa altistaa sisätiloissa oleskelevia terveyshaittoille.

Huoneilman radonpitoisuuden vuosikeskiarvo ei saisi ylittää arvoa 300 becquereliä, uusissa rakennuksissa 200 (Bq/m³). Päiväkodeissa, kouluissa ja muissa julkisissa tiloissa toimenpidearvo on 300 Bq/m³ riippumatta oleskelu- tai työajoista. Oleskelutiloissa tulee olla riittävä valaistus. Teknisistä laitteista tai huoneiston ulkopuolelta kantautuva melu ei saa ylittää toimenpideraja-arvoja. Huonetilojen välillä on oltava toiminnan vaatimukseen nähden riittävä ääneneristävyys. Lasten käytössä olevissa tiloissa ei saa olla liiallista kaikuisuutta.

TsL 26 §: Asunnon ja muun sisätilan sisäilman puhtauden, lämpötilan, kosteuden, melun, valon, säteilyn ja muiden vastaavien olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu asunnossa tai sisätilassa oleskeleville terveyshaittaa.

Asunnossa ja muussa oleskelutilassa ei saa olla eläimiä eikä mikrobeja siinä määrin, että niistä aiheutuu terveyshaittaa.

TsL 27 §: Terveysturvallisuusviranomainen voi antaa määräyksen rakenteen kuntotutkimuksen suorittamisesta terveyshaitan selvittämiseksi.

Asumisterveysasetuksessa (545/2015) on säädetty tarkemmat raja-arvot oleskelutilojen olosuhteille.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ionisoivasta säteilystä (1044/2018 +

Säteilylaki 859/2018

STUK:n OHJE ST 12.1 / 2.2.2011: Säteilyturvallisuus luonnonsäteilylle altistavassa toiminnassa, <http://www.finlex.fi/data/normit/3793/ST12-1.pdf>

Ilmanvaihto

Ilmanvaihdon ulkoilmavirran tulee olla rakennuksen käytön mukaisesti riittävä ja sen laadun tulee olla riittävän puhdasta. Ilmanvaihto tulee järjestää siten, että sisäilma vaihtuu koko oleskeluvyöhykkeellä. Oleskelutiloihin tulee järjestää henkilömäärään ja toimintaan nähden riittävä tuloilma. Tuloilman tulee olla puhdasta (= tuloilman otto paikassa ei tupakansavua, pölyä, pakokaasuja, viemärinhajua tai vastaavia epäpuhtauslähteitä) ja tuloilman määrän tulee olla vähintään 0,35 dm³/s neliometriä kohden kaikissa oleskeluhuoneissa (huonekorkeus 2,5 m) / tilan koko ilmamäärä vaihtuu 2 h:ssa täysin.

Tuloilmamäärän tulee lisäksi olla vähintään 6 dm³/s/hlö päiväkotien ja kouluhuoneistoissa ja vastaavissa huoneistoissa, joissa henkilömäärä on tilojen kokoon nähden asuntoja suurempi. Ilmanvaihto voi olla vähintään 4 dm³/s/hlö, jos voidaan mittauksin osoittaa, että terveyshaittoja ei synny kosteuslisän (suhteellinen kosteus RH%), lämpökuorman (T) tai epäpuhtauksien kertymisen vuoksi (hiilidioksidi sekä tarvittaessa esim. haihtuvat orgaaniset yhdisteet, formaldehydi, hääkä). Oleskelutiloissa tulisi olla avattava tuuletusikkuna häiriötilanteissa tarvittavaa tuuletusta varten. Oleskelutilojen hiilidioksidipitoisuus ei saa ylittää asumisterveysasetuksen raja-arvoa.

Uima-allastilojen suunnittelussa tulee lisäksi noudattaa STTV:n ohjetta uimahalleille ja muille kosteille tiloille (mm. kosteuden hallinta, uimahallin painesuhteet, haitallisten aineiden poistaminen allashuoneen ilmasta, tuloilmavirta ja uimahallitilojen lämpötilat). Tuloilman puhallus tulisi toteuttaa riittävän suurella (ilmankierto 4–7 kertaa tunnissa), kylmien seinien ja ikkunapintojen edessä alhaalta suoraan ylös puhallettavalla tuloilmavirralla. Haitallisten aineiden poistamiseksi uimareiden hengitysalueelta ilman virtausnopeuden tulisi olla allasveden yläpuolella vähintään 0,2 m/s tavanomaisissa käyttöolosuhteissa. Tilat, joiden ilma sisältää eniten kosteutta, tulee olla alipaineiset muihin tiloihin nähden. Allashuoneen absoluuttisen kosteuden terveydellinen yläraja on 14,3 g H₂O/(kg kuivaa ilmaa). Koneellisen poistoilmavaihdon osalta tulee arvioida tuloilmavirran riittävyys.

TsL 26 §: Asunnon ja muun sisätilan lämpötilan, kosteuden, ilmanvaihdon ja muiden vastaavien olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu asunnossa tai sisätilassa oleskeleville terveyshaittaa.

TsA 14 §: Käymälässä tulee olla riittävä ilmanvaihto, jonka tulee olla järjestetty siten, että hajun leviäminen muihin tiloihin estyy.

TsA 15 §: Rakennuksessa on riittävä ilmanvaihto ottaen huomioon siellä olevien ihmisten määrä ja harjoitettava toiminta.

Asumisterveysasetus 8 -10 §: toimenpidearvot ilmanvaihdon riittävyyden arvioimiseksi

Asumisterveysasetuksen soveltamisohje, Osa I

Uimahallien ja kylpylöiden sisäilmastoa ja ilmanvaihtoa koskevat terveydelliset ohjeet, STTV 2007

http://www.valvira.fi/documents/14444/22511/Oppaita_3_2008_Uimahallien_ilmanvaihto_5.pdf

5. Pintamateriaalit, siivousvälinevarasto ja pyykkihuolto

Huoneiston pintamateriaalien tulee olla ehjiä ja puhdistettavissa siten, että tarttuvien tautien leviäminen pintojen välityksellä voidaan tehokkaasti ehkäistä. Materiaaleista ei myöskään saa vapautua epäpuhtauksia hengitysilmaan tai iholle. Tavaroiden säilytys tulee järjestää siten, että oleskelutilojen ja hoituhuoneiden tasopinnat on helppo puhdistaa.

Huoneistossa on oltava varustelut, jotka mahdollistavat pintojen puhdistamisen tehokkaasti siten, että tartuntatautien leviämisen riski voidaan pitää alhaisena ja että sisätilan käyttäjät eivät altistu epäpuhtauksille. Huoneistossa tai sen välittömässä läheisyydessä tulee olla siivousvälinevarasto kaatoaltaalla, vesipisteellä, siivousliinojen kuivaustelineellä, pitkävirtaisen siivousvälineiden ripustustelineellä ja poistoilmanvaihdolla. Siivousvälinevaraston tulee olla niin tilava, että kaikki siivouksessa käytettävät laitteet ja välineet voidaan huoltaa ja varastoida siellä, mikäli niitä ei toiminnan luonteesta johtuen (esim. kauneushoitola) huolleta kotona tai muussa huollolle tai varastoinnille varatussa tilassa. Hygieniavaatimuksiltaan erilaisia tiloja varten tulee olla erilliset siivouskomerot tai siivouskomeron tulee olla niin suuri, että siivousvälineet on mahdollista säilyttää riittävästi erillään.

Huono hygienia lisää sairastelua ja voi näkyä osittain myös virheellisinä sisäilmaepäilyinä. Kosketustartunnan tärkein välittäjä ovat kädet, sillä ne koskettelevat jatkuvasti ympäristömme eri kohteita, esimerkiksi ovenkahvoja ja toisia ihmisiä. Esimerkiksi hengitystieinfektioita aiheuttava RS-virus voi säilyä elossa iholla noin 30 minuuttia, huokoisen esineen pinnalla tunnin ja sileän esineen pinnalla jopa seitsemän tuntia.

Huoneistossa tulee olla riittävät järjestelyt toiminnassa käytettävien tekstiilien välityksellä leviävien tarttuvien ihosairauksien ja loisten leviämisen ehkäisemiseksi. Suoraan ihon kanssa kosketuksissa olevien tekstiilien pesu vähintään 60 °C:ssa jokaisen asiakkaan jälkeen. Mikrobivaurioiden ennaltaehkäisemiseksi huoneistoon sijoitetuissa pyykinpesu- ja -kuivaustilassa tulee olla riittävä ilmanvaihto.

TsL 28 §: Leirintäalue ja muu vastaava majoittumiseen varattu alue sekä yleiseen käyttöön tarkoitettu uimala, uimahalli, uimaranta, kylpylä, sauna tai muu vastaava alue tai laitos on suunniteltava, varustettava sekä sitä on kunnossapidettävä ja hoidettava siten, ettei siellä oleskeleville aiheudu terveyshaittaa. Valviran ohjeet mm. Ohje koulun ja päiväkodin olosuhdevalvontaan, terveyshaitan ennaltaehkäisemiseen sekä selvittämiseen 12/2018

6. Käymälät ja pesutilat

Huoneistossa tulee olla riittävä määrä poistoilmanvaihdolla ja käsienpesupisteellä varustettuja käymälöitä. Käsienpesupisteet tulee varustaa pesuaineannostelijalla ja käsipyyheteelineellä. Asiakaskäymälöiden vähimmäislukumäärä, varustelu- ja sijaintivaatimukset erityyppisillä toiminnoilla:

Koulu ja oppilaitos: 1 käymälä / alkava 15 oppilasta. Hyvän käsihygienian mahdollistamiseksi ja infektioiden leviämisen torjumiseksi opetustilassa tai sen välittömässä läheisyydessä on suositeltavaa olla vesipiste käsien pesua varten.

Päiväkoti tai vastaava: 1 käymälä / alkava 10 lasta. Käymälässä tai sen läheisyydessä tulee olla pylynpesuallas tai suihku. Käymälän tulee olla avattavissa ulkopuolelta.

Majoitushuoneisto ja leirikeskus: vähintään 1 käymälä /10 majoituspaikkaa. Yhteiskäytössä olevien pesutilojen tulee olla erillään käymälöistä.

Hoitolaitos: vähintään 1 käymälä /10 majoituspaikkaa. Yhteiskäytössä olevien pesutilojen tulee olla erillään käymälöistä.

Muissa huoneistoissa tulee olla vähintään 1 käymälä / 25 henkilöä.

Uimarannan läheisyydessä tulee olla riittävä määrä asiakkaiden käyttöön tarkoitettuja käymälöitä, joiden yhteyteen on suositeltavaa varata käsienpesumahdollisuus

TsL 30 §: Asunnossa ja muussa oleskelutilassa tai niiden välittömässä läheisyydessä on oltava tarkoituksenmukainen käymälä ja tarvittaessa useampia käymälöitä. Käymälä on sijoitettava, rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, ettei käymälästä aiheudu terveyshaittaa siinä kävijöille tai sen ympäristössä oleskeleville.

TsA 14 §: Käymälässä tulee olla riittävä ilmanvaihto, jonka tulee olla järjestetty siten, että hajun leviäminen muihin tiloihin estyy. Käymälässä tai sen välittömässä läheisyydessä on lisäksi oltava mahdollisuus käsien pesuun. Kuivakäymälä on sijoitettava tiiviille alustalle siten, ettei käymälästä aiheudu hajun, talousveden tai maaperän likaantumisen vuoksi terveyshaittaa.

7. Jätehuolto ja viemäröinti

Jätteiden säilyttäminen, kerääminen, kuljettaminen, käsittely ja hyödyntäminen sekä jäteveden johtaminen ja puhdistus on tehtävä siten, ettei niistä aiheudu terveyshaittaa. Kiinteistö tulee liittää kunnan jätteenkeräykseen. Kiinteistön jätteiden varastoinnista ei saa aiheutua tuhoeläinten lisääntymistä alueella. Kiinteistön tulee liittyä viemäriin tai sillä tulee olla ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymä jätevedenkäsittelyjärjestelmä.

TsL 22 §: Jätteiden säilyttäminen, kerääminen, kuljettaminen, käsittely ja hyödyntäminen sekä jäteveden johtaminen ja puhdistus on tehtävä siten, ettei niistä aiheudu terveyshaittaa. Viemäri siihen liittyvine puhdistus- ja muine laitteineen on suunniteltava, sijoitettava, rakennettava ja kunnossapidettävä siten, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa.

TsA 11 §: Viemäri on sijoitettava, rakennettava ja hoidettava niin, ettei siitä aiheudu talousveden tai yleiseen käyttöön tarkoitetun uimarannan veden tai maaperän terveydellisen laadun huonontumista. Nestemäisten jätteiden kokoaminen tiiviiseen säiliöön tai imeyttäminen maahan on tehtävä siten, ettei siitä aiheudu maaperän tai talousveden pilaantumisen vuoksi terveyshaittaa.

TsA 12 §: Jätteiden keräysastiat tai -välineet ja jätehuone on sijoitettava ja hoidettava siten, ettei niistä aiheudu hajua tai muuta terveyshaittaa ja etteivät eläimet pääse niihin. Kiinteille jätteille tarkoitettuihin astioihin tai muihin keräysvälineisiin ei saa koota nestemäisiä jätteitä. Astioiden ja keräysvälineiden kunnosta ja puhdistuksesta on huolehdittava asianmukaisesti.

TsA 13 §: Talous- ja käymäläjätteiden kompostointi tulee järjestää niin, ettei siitä aiheudu hajua tai maaperän tai talousveden likaantumisen vuoksi terveyshaittaa. Komposti on tehtävä ja sijoitettava siten, että eläinten pääsy kompostiin estyy

TsA 4 §: Terveysturvallisuuslain (763/1994) 13 §: n mukainen ilmoitus on tehtävä kirjallisesti sen kunnan terveysturvallisuusviranomaiselle, jonka alueella toimintaa aiotaan harjoittaa. Ilmoituksesta on käytävä ilmi: 3) selvitys viemäröinnistä ja jätehuollosta

8. Talousvesi

Talovesinä käytettävän veden on oltava terveydelle haitatonta ja muutenkin sanottuun tarkoitukseen soveltuvaa. Veden tulee täyttää talovesille lainsäädännössä asetetut kemialliset, mikrobiologiset ja fysikaaliset laatuvaatimukset.

Mikäli kiinteistöllä on oma vedenotto (kaivo) toiminnanharjoittajan tulee tuntee vedenhankintaan ja -käsittelyyn liittyvät riskit. Tutkimustodistus veden laadusta tulee liittää ilmoitukseen (nk. käyttökelpoisuuspaketti enintään 12 kk vanha).

Kiinteistön verkostoveden lämpötilojen tulee täyttää asumisterveysasetuksen vaatimukset: Lämmin käyttövesi 50 °C - 65 °C, talovesi (kylmä vesi) tulisi olla enintään 20 °C. Talovesikaivo tai muu vedenotto otetaan säännöllisen valvonnan piiriin, jos sitä käytetään: elintarvikehuoneistoissa, asiakkaiden juomavedenä, huoneistossa, jossa annetaan ihon pintaa rikkovia hoitoja (mm. kauneushoitolat, tatuointistudiot ja kuppaus) tai yli 50 henkilön talovesien ottamiseen kiinteistöjen omilla laitteilla.

Jos vettä käytetään yli 50 henkilön tarpeisiin tai yli 10 kuutiometriä vuorokaudessa, tulee veden laadusta vastaavan osoittaa talovesihygieeninen osaaminen pätevyystestillä (vesityökortti).

Talovesien legionella- ja lyijyriskien arviointi

Ensisijaisten tilojen (majoitustoiminta, uima-allaskohteet, saunat, tehostettu palveluasuminen ja laitoshoidot, vuodeosastot) rakennuksen vesilaitteistojen riskinarvioinnissa kartoitetaan sellaiset tekijät, jotka voivat edistää legionellabakteerin kasvua ja lisätä talovesien liukenevan lyijyn pitoisuutta.

Ohjeet riskinarvioinnin tekemiseksi löytyvät Valviran sivuilta:

[Liite-II-Rakennusten-vesilaitteistojen-riskinarviointi.pdf \(valvira.fi\)](#)

[Rakennusten vesilaitteistojen legionellabakteerin ja lyijyn riskinarviointi ja riskienhallinta \(valvira.fi\)](#)

[Liite-I-Rakennusten-vesilaitteistojen-riskinarviointi.pdf \(valvira.fi\)](#)

TsL 17 §: Talovesinä käytettävän veden on oltava terveydelle haitatonta ja muutenkin sanottuun tarkoitukseen soveltuvaa.

TsL 16 § Määritelmät: Talovesillä tarkoitetaan luonnon kivennäisvettä ja lääkinnällisiin tarkoituksiin käytettävää vettä lukuun ottamatta: 1) kaikkea vettä, joka on tarkoitettu juomavedeksi, ruoan valmistukseen tai muihin kotitaloustarkoituksiin sekä 2) kaikkea vettä, jota elintarvikealan yrityksessä käytetään elintarvikkeiden valmistukseen, jalostukseen, säilytykseen ja markkinoille saattamiseen. (19.5.2000/441) Talovesinä ei kuitenkaan pidetä vettä, jota käytetään yksinomaan peseytymiseen, pyykinpesuun, siivoukseen, saniteettitarkoitukseen tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen.

TsL 28 §: ... yleiseen käyttöön tarkoitettu alue tai laitos on suunniteltava, varustettava sekä sitä on kunnossapidettävä ja hoidettava siten, ettei siellä oleskeleville aiheudu terveyshaittaa.

TsA 4 §: Terveysturvallisuuslain (763/1994) 13 §: n mukainen ilmoitus on tehtävä kirjallisesti sen kunnan terveysturvallisuusviranomaiselle, jonka alueella toimintaa aiotaan harjoittaa. Ilmoituksesta on käytävä ilmi selvitys vedenhankinnasta

TsA 4 §: Ilmoitukseen on myös tarvittaessa liitettävä selvitys talovesien laadusta, jollei laitos ole talovesiä toimittavan laitoksen vesijakelun piirissä. Asumisterveysasetus 7 §: verkostoveden lämpötila <https://www.thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/vesi/legionellabakteerit-vesijarjestelmissa> "Monissa vesijärjestelmissä legionellat voidaan yleensä torjua huolehtimalla siitä, että talovesi on kylmää (<20 °C) ja lämmin vesi riittävän kuumaa (vähintään 50 - 55 °C)".

STM asetus talovesihygieenisestä osaamisesta

Talovesin omavalvonta ja riskinarviointi

Ohjeita löytyy Valviran sivuilla [Talovesi | Valvira](#)

9. Päiväkoti ja kerho, yhteisesti huomioitavien lisäksi

Terveysturvallisuusviranomaisen arvioi tilojen riittävyttä Valviran terveysturvallisuuden valvontaohjeiston mukaisesti ja terveysturvallisuuslainsäädännön sekä sen nojalla annettujen asetusten mukaisesti. Ryhmäperhepäiväkotia koskevat pääasiassa samat vaatimukset kuin päiväkotihuoneisto. Lapsiryhmän koko määräytyy mm. tilan pinta-alan ja ilmanvaihdon riittävyden mukaan. Kerhotyypiksi toiminnaksi katsotaan toiminta, joka kestää alle 5 tuntia/ryhmä ja jossa ei tarjota lämmintä ruokaa, esim. perusopetuksen iltapäivähoito ja lasten päiväkerho. Kerhotilojen käyttöönotosta on tehtävä terveysturvallisuuslainsäädännön mukainen ilmoitus. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos koko toiminta tapahtuu terveysturvallisuusviranomaisen valvomissa tiloissa, esim. päiväkodissa tai koulussa. Tällöinkin tiedot toiminnasta ja toiminnanharjoittajasta tulee ilmoittaa ympäristöterveyteen.

Valviran määräys 1/2023: *Määräys yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen toimipaikkakohtaisen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatisemisesta ja seurannasta on tullut voimaan 1.8.2023.*

Tilojen suunnittelussa on huomioitava Suomen Rakentamismääräyskokoelman ohjeistukset ja määräykset. Päiväkodin suunnittelussa käytettäviä ohjeita löytyy mm. *Sosiaali- ja terveysministeriön ja Stakesin julkaisusta: Päivähoidon turvallisuussuunnittelu 2008.*

Käsienpesupisteet ja tilaratkaisut

Päiväkodin eri ryhmien tilojen tulisi olla erotettavissa ovilla toisistaan tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemiseksi. Tilaa on varattava riittävästi hoidossa olevien lasten ikärakenne huomioiden mm. leikkiä, lepoa ja ruokailua varten. Varastotiloja tulee olla myös riittävästi toimintaan nähden sekä sisällä että ulkona (mm. päiväkodin lastenrattaat ja ulkolelut).

Tärkein yksittäinen toimenpide infektioriskin vähentämiseksi päivähoitossa on käsien pesu. Siksi käsienpesupisteitä tulee olla riittävästi ja helposti saavutettavissa. Ryhmätilassa (kotialue) tulee olla vesipiste käsienpesua varten ja muilta osin tulisi olla yksi jokaisen ryhmän käyttöön/tilaan. Optisesti toimivat hanat vähentävät infektioriskiä ja säästävät lämmintä vettä. Siivouksen helpottamiseksi on tiloja ja kiintokalusteita suunniteltaessa kiinnitettävä huomiota myös muun säilytys-/varastotilan riittävyteen ja pintojen puhtaana pidettävyyteen. Tilat tulee suunnitella siten, että ne ovat helposti puhtaana pidettäviä. Korkealla sijaitsevia, hankalasti puhdistettavia tasoja tulee välttää ja valaisimien tulee olla myös päiväkotitoimintaan soveltuvia sekä mahdollisimman vähän pölyä kerääviä.

Infektioriskin vähentäminen päivähoitossa, STM oppaia 28:2005, Valvira terveysturvallisuuden valvontaohjeisto.

Keittiö

Keittiön kalusteiden tulee olla sokkelittomia ja helposti puhtaana pidettäviä. Kerhotiloissa, joissa tarjotaan välipala (esim. jogurtti, hedelmä, voileipä), on oltava vähintään keittokomerotyyppinen keittiö, jossa on tiskipöytä, jääkaappi, astianpesukone ja tarvittaessa pakastin. Keittiössä tulee olla erillinen, asianmukaisesti varustettu (käsienpesuaineannostelija ja kertakäyttöpyyhkeet telineessä) käsienpesupiste tai vähintään kaksialtaisen tiskipöydän toinen allas tulee varata käsienpesupisteeksi. Mikäli leikki- tai kerhotila sijaitsee koulun tai päiväkodin yhteydessä, välipalat voidaan valmistaa ja likaiset astiat pestä koulun/päiväkodin keittiössä. Jos keittiössä valmistetut välipalat toimitetaan etukäteen kerhotiloihin, tulee niitä varten varata jääkaappi. Kaikissa kylmälaitteissa tulee olla lämpömittari. Omavalvontakirjanpitoa tulee pitää poikkeamien osalta sekä

kylmälaitteiden ja muualta tulleiden ruokien osalta. Henkilökunnalla on suositeltavaa olla hygieniaapassi. *Elintarvikelaki 297/2021*

Ilmanvaihto ja sisäilma

Ilmanvaihdon ja tilojen mitoituksen on oltava riittävä suhteessa käyttäjien määrään. Rakennuksen elinkaaren aikana ryhmien koot ja ikäjakauma saattavat vaihdella. Tilojen viilennysmahdollisuudet on myös hyvä huomioida hellekausia ajatellen. Ilmanvaihto ei saa aiheuttaa vetoisuutta (ilmaverho tai tuulikaappi sisäänkäyntien yhteydessä) tai häiritsevää melua. Vanhoihin kiinteistöihin muutettavissa päiväkodeissa tulisi olla vähintään poistoilmanvaihto ja raitisilmaventtiilit. Oleskelutilassa tulisi olla ainakin yksi avattava tuuletusikkuna. Materiaalien valinnassa tulee huomioida ääneneristysasiat ja ehkäistä liiallinen jälkikaiunta. Päiväkotia sijoitettaessa kerrostaloon tulee huolehtia siitä, ettei häiritsevää melua kantaudu huoneistosta toiseen. Rakenteissa tulee suosia vähäpäästöisiä materiaaleja.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista 545/2015.

Wc-, pesu- ja siivoustilat

Tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi jokaisella ryhmällä tulisi olla omat wc-tilat. Henkilökunnan tulee käyttää käsien kuivaamiseen ensisijaisesti kertakäyttöpyyhkeitä. Myös lasten käsien kuivaamiseen suositellaan kertakäyttöpyyhkeitä. Henkilökohtaisia kangaspyyhkeitä käytettäessä pyyhkeet tulee säilyttää riittävän erillään toisistaan ja pestä riittävän usein. Vaippaikäisille on oltava erilliset pesu- ja vaipanvaihtopisteet. Olisi toivottavaa, että pyllyn ja potan pesuun käytettävää allasta ei käytettäisi käsien ja kasvojen pesuun. Mikäli tämä ei vanhoissa tiloissa ole mahdollista, tulee riittävästä hygieniasta huolehtia. Vaipanvaihtopisteeseen tulee varata riittävästi asianmukaista säilytystilaa puhtaille vaipoille, kertakäyttökäsineille ym. tarvikkeille sekä kannellinen roska-astia käytetyille vaipoille. Isommille lapsille tulee olla ainakin suihku pesua varten.

Kuravaatteiden ja muiden ulkovaatteiden puhdistamista ja kuivatusta varten tulee järjestää tilat mieluiten sisäänkäynnin yhteyteen. Kurapesutila on märkien ja kuraisten vaatteiden hoito- ja säilytystila, jonka suunnittelussa on erityisesti huomioitava tilan toimivuus ja tilanvaraus sekä pestäville ja kuivattaville vaatteille että henkilökunnan työskentelylle.

Tekstiilihuoltoa (liinavaatteet, pyyhkeet yms) varten on oltava asianmukaisesti varustettu kodinhoitohuone, jossa on pyykinpesu- ja kuivatuslaitteet. Tekstiilihuolto voidaan myös järjestää esim. pesulassa. Pesumahdollisuuteen tulisi varautua, vaikka tekstiilihuolto järjestettäisiin ulkoistettusti.

Päiväkodin yleisten tilojen (wc-tilat, hoitotilat, käytävät, eteiset) siivousvälineille on oltava lukollinen siivousvälinehuone ja varastojen koko ja määrä tulee suhteuttaa päiväkodin kokoon.

Siivousvälinevarastoon tulee mahtua lattianhoitokone, siivouskärry sekä riittävästi mm. wc- ja käsipaperia sekä hyllyjä ja telineitä siivouksessa käytettäviä välineitä ja aineita varten. *Infektioriskin vähentäminen päivähoitossa, STM oppaia 28:2005, Valvira terveydensuojelun valvontaohjeisto.*

10. Ympäri vuorokautista hoivaa tarjoavat toimintayksiköt, yhteisesti huomioitavien lisäksi

Tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemiseksi sekä haavainfektioiden ennaltaehkäisemiseksi tulee huoneistossa olla riittävät järjestelyt hyvän käsihygienian ylläpitoa varten. Ympäri vuorokautista hoivaa tarjoavissa laitoksissa tulee käsienpesupiste olla jokaisessa asiakashuoneessa tai sen välittömässä läheisyydessä. Huoneistossa tulee olla riittävät ja toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiset peseytymistilat henkilökohtaisen hygienian ylläpitoon, esim. huoneen yhteydessä tai erillisenä tilana. Tilojen pinnat tulee olla helposti puhtaana pidettäviä.

Hygieniavaatimuksiltaan erilaisia tiloja varten tulee olla erilliset siivouskomerot tai siivouskomeron tulee olla niin suuri, että siivousvälineet on mahdollista säilyttää riittävästi erillään. Huoneiston jokaisessa kerroksessa tulisi olla erillinen siivouskomero, ellei huoneistossa ole hissiä.

Lisätietoja Valviran ohjeessa jatkuvaa hoitoa antavien sosiaalihuollon toimintayksiköiden osalta: https://www.valvira.fi/documents/14444/261239/Sosiaalihuollon_ ja_ varhaiskasvatuksen_ toimintayksikot.pdf/476ff215-a4e5-6d14-9786-247dfd2cbeef

Asumis- ja laitospalveluista tehostettu palveluasuminen ja laitospalvelut ovat terveydensuojelulain 13 §:n mukaan ilmoitusvelvollista toimintaa. Päivätoimintaan ja perhehoitoon liittyvä toiminta ei ole pääsääntöisesti terveydensuojelulain 13 §:n mukaan ilmoitusvelvollista toimintaa. Lastensuojeluyksiköistä pääsääntöisesti vain laitoshoidon (lastensuojelulaitokset) on terveydensuojelulain 13 §:n mukaan ilmoitusvelvollista toimintaa.

11. Hotellit, hostellit, mökkikylät ym. ammattimainen majoitustoiminta, yhteisesti huomioitavien lisäksi

Terveysturvallisuusvelvollisuus koskee majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitetun majoitusliikkeen käyttöönottoa. Mainitun lain 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan majoitustoiminnalla tarkoitetaan ammattimaisesti tapahtuvaa kalustettujen huoneiden tai muiden majoitustilojen tarjoamista tilapäistä majoitusta tarvitseville asiakkaille. Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle jäävät majoitushuoneistot, joita tarjotaan huoneenvuokralain nojalla. Lisäksi ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle jäävät kodin yhteydessä tapahtuva satunnainen majoittaminen, yksityisen sosiaalihuollon asumispalvelut tai yhteisön, säätiön tai laitoksen omalle henkilöstölle tarkoitetun loma-asunnon tai muun majoitustilan tarjoaminen.

Majoitustoiminnan viranomaisvalvonta

Terveysturvallisuusviranomaisen tehtävänä on tehdä majoitushuoneistoihin pääasiassa suunniteltuja tarkastuksia riskinarvioinnin ja terveydensuojelulain mukaisten ilmoitusten perusteella. Tarkastukseen kuuluu mm. aistinvaraisia havaintoja, ilmanvaihdon toimivuuden, rakenteiden ja pintojen kunnon arviointia. Lisäksi kiinnitetään huomiota siivous- ja pyykkihuollon toimintaan, haittaeläinten torjuntaan sekä toiminnan omavalvontaan. Majoitustoimintana ei pidetä oman kodin lyhytaikaista, satunnaista vuokrausta tilapäisen poissaolon ajaksi. Majoitusliikettä koskevasta ilmoituksesta sekä mahdollisesta tarkastuskäynnistä tällaiseen huoneistoon ilmoitetaan sen kihlakunnan poliisilaitokselle, jonka toimialueella rakennus, huoneisto tai muu liikepaikka sijaitsee, ja alueen pelastusviranomaiselle. Poliisi- ja pelastusviranomaisilla on oikeus olla läsnä tarkastuksen suorittamisessa.

Majoitustoiminnan tunnusmerkistö

Mitä useampi seuraavista majoitustoiminnan tunnusmerkeistä täyttyy yksittäisessä kohteessa, sitä todennäköisemmin kyseessä on ammattimainen majoitustoiminta:

- Kukaan ei ole kirjoilla asunnossa
- Tilasta on solmittu majoitussopimus, johon sisältyy arvonlisävero
- Huoneisto on kalustettu
- Majoittumista tarjotaan ensisijaisesti vain lyhyeksi ajaksi
- Majoittumisen hinta ilmoitetaan vuorokausi- tai viikkokohtaisesti ja hintaan sisältyvät mm. internet, sähkö ja vesi
- Toiminnanharjoittaja tarjoaa majoituksen yhteydessä hotellinomaisia palveluita, kuten aamiaista, linnaa, hygienia- ja siivouspalveluita
- Huoneistoa tarjotaan välityspalvelun kautta
- Toiminnanharjoittaja markkinoi huoneistoa majoitustilana

- Majoittujalla on tavanomaiseen vuokrasuhteeseen verrattuna rajatut oikeudet, kuten huoneistoon liittyvien aputilojen esim. ullakko- ja kellarivarastojen käyttäminen
TsL 15§ Majoitusliikettä koskevasta ilmoituksesta sekä mahdollisesta tarkastuskäynnistä tällaiseen huoneistoon on ilmoitettava sen kihlakunnan poliisilaitokselle, jonka toimialueella rakennus, huoneisto tai muu liikepaikka sijaitsee, ja alueen pelastusviranomaiselle. Poliisi- ja pelastusviranomaisilla on oikeus olla läsnä tarkastuksen suorittamisessa.
TsL 28 §: Leirintäalue ja muu vastaava majoittumiseen varattu alue sekä yleiseen käyttöön tarkoitettu uimala, uimahalli, uimaranta, kylpylä, sauna tai muu vastaava alue tai laitos on suunniteltava, varustettava sekä sitä on kunnossapidettävä ja hoidettava siten, ettei siellä oleskeleville aiheudu terveyshaittaa.

12. Kauneus- ja jalkahoitola, kynsi- ja ripsihoitola, tatuointi- ja lävistysliike sekä kuppausliike ym. vastaavaa ihon käsittelyä tekevä liike, yhteisesti huomioitavien lisäksi

<https://lieto.fi/wp-content/uploads/2020/11/Ohje-kauneus-ja-jalkahoitolan-tatuointiliikkeen-ja-solariumin-perustamiseen.pdf>

13. Solarium-palveluiden osalta huomioitava

Väestölle ei saa tarjota solariumpalveluja terveyshaittaa aiheuttavalla tavalla. Ilmoituksen tulee liittää riittävät tiedot solariumlaitteista sekä solariumlamppujen tyypeistä.

Väestön altistumista ionisoimattomalle säteilylle rajoittavat suositukset sähkö- ja magneettikenttien sekä muun ionisoimattoman säteilyn voimakkuudelle on säädetty Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa.

Säteilylain 15 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen tarkastaa terveydensuojelulain mukaisen

valvontansa yhteydessä seuraavat asiat:

- 1) solariumlaitteen sijoittaminen tai käytön estäminen siten, että alle 18-vuotias ei voi käyttää laitetta henkilökunnan sitä huomaamatta;*
- 2) 172 §:n 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun vastuuhenkilön läsnäolo;*
- 3) käyttöohjeiden antaminen asiakkaalle;*
- 4) solariumlaitteen ultraviolettisäteilyn altistumisen vaaroja ja altistamisen rajoittamista koskevien tietojen näkyvä esillepano solariumlaitteen välittömässä läheisyydessä;*
- 5) asiakkaan silmien suojaaminen;*
- 6) solariumlaitteessa olevan ajastuksen säätö;*
- 7) solariumlaitteen nimike ja tyyppi; sekä*
- 8) solariumlamppujen nimikkeet ja tyypit.*

14. Uimahallit, uimarannat, kylpylät, saunat yms, yhteisesti huomioitavien lisäksi

Valvonnan piiriin kuuluvat asiakkaiden käytössä olevat uima-, kahluu-, ja porealtaat, joiden vettä ei vaihdeta jokaisen käyttökerran jälkeen.

Pukutilojen on oltava siistit ja pesutilojen hygieeniset, laudeliinan käyttö on tärkeä osa saunahygieniaa ja helpottaa puhtaanapitoa. Kaikki lika sisältää mikrobeja ja jos siivousta laiminlyödään, erityisesti lattiakaivon ympärille alkaa muodostua limaista biofilmiä, jonka suojassa mikrobiyhteisö kehittyy. Biofilmin poistamiseen tarvitaan aina koneellista pesua tai hankaavaa pesintä. Desinfiointiaineet eivät yksinään riitä tuhoamaan biofilmiä. Sauna pysyy puhtaana, kun se siivotaan käytön jälkeen ja annetaan kuivua. Siivoukseen riittävät tavalliset pesuaineet. Saunan kuivuminen edellyttää tehostettua ilmanvaihtoa ja

riittävää kiukaan jälkilämpöä. Pääosa mikrobeista kuolee 50–60 °C:n lämpötilassa jo muutamassa minuutissa. Puulauteiden on todettu VTT:n tutkimuksessa olevan selvästi kaakelilauteita puhtaampia. Kaakelilauteiden pintalämpötila on alhaisempi ja niihin tiivistyy saunottaessa jatkuvasti vettä eivätkä ne kuivu, kuten puulauteet.

<https://www.vttresearch.com/sites/default/files/pdf/tiedotteet/2002/T2144.pdf>

Allasvesi on käsiteltävä (suodatus, desinfiointi) siten että se ei aiheuta terveyshaittaa uimareille. Ilmoitukseen tulee liittää selvitys allasveden käsittelystä. Allasveden tulee täyttää laatuvaatimukset. Uima-altaiden yhteydessä tulee olla ilmoitustaulu uimaveden tutkimustulosten julkaisemista varten. Uima-allasvesien käsittelystä vastaavalla henkilökunnalla tulee olla voimassa oleva allasvesikortti. Allastilojen siivoajien tulee hallita märkätilojen siivous ja sen erityispiirteet sekä ymmärtää siivouksen merkitys allasveden puhtaudelle.

Valvonnan piiriin kuuluva yleinen uimaranta on ranta tai talviuimapaikka, jonka ylläpitäjä tarjoaa yleisön käyttöön joko ilmaiseksi tai maksua vastaan. Ranta, jota käytetään virkistäytymiseen jokamiehen oikeuden perusteella, ei ole yleinen uimaranta. Myöskään yksityinen, suljetun yhteisön käyttöön tarkoitettu uimaranta ei ole yleinen uimaranta. Leirikeskusten osalta saunat ja uimarannat ovat näissä oheistoimintoja, jotka tarkastetaan majoitustilojen yhteydessä. Uimarannan veden laadun seurannasta vastaa rannan ylläpitäjä osana omavalvontaansa. Pääsääntöisesti yksi näyte uimakauden aikana.

Ilmoitukseen tulee liittää tutkimustuloksia uimaveden laadusta. Uimarannan läheisyydessä ei saa olla toimintoja (esim. jätevesien purkupaikka, karjalaidun), jotka voivat vaarantaa uimaveden laadun. Uimarannoilla tulee olla ilmoitustaulu uimaveden tutkimustulosten julkaisemista varten. Uimarannan läheisyydessä tulee olla riittävä määrä asiakkaiden käyttöön tarkoitettuja käymälöitä, joiden yhteyteen on suositeltavaa varata käsienpesumahdollisuus.

Valvontatutkimusohjelma uima-altaille

Valvontatutkimusohjelman laatimisesta vastaa laitoksen ylläpitäjä. Tarkoituksenmukaista on, että laitos laatii (tai teettää) ehdotuksen valvontatutkimusohjelmaksi, jonka lopullinen sisältö sovitaan terveydensuojeluviranomaisen kanssa. Terveysturvallisuustöiden viranomaisen tarkastaa valvontatutkimusohjelman.

TsL 29 §: Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi kieltää käyttämästä yleistä allasta tai uimarantaa tarkoitukseensa, jos sen vesi ei täytä 32 §:n nojalla annettuja terveydellisiä laatuvaatimuksia.

TsL 2 §: Elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

TsL 28a §: Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että tässä laissa tarkoitettussa uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevillä, allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevillä henkilöillä on laitosteknistä ja allasvesihygieenistä osaamista osoittava Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen antama todistus. Allasvesiasetuksen 7 §:n mukaan Laitoksen ylläpitäjän on järjestettävä allasveden kierrätys, korvausveden otto ja poistoveden käsittely sekä desinfiointi siten, että tämän asetuksen mukaiset laatuvaatimukset täyttyvät altaan kaikissa osissa kävijämäärästä riippumatta. Veden kierrätyksen yhteydessä olevan vedenkäsittelyn on oltava riittävän tehokas poistamaan myös sellaisia eliöitä ja näiden kestomuotoja, jotka eivät tuhoudu käytettävällä klooridesinfiointilla.

Allasveden käsittelyssä tai kierrätyksessä käytettävistä materiaaleista ei saa joutua allasveteen epäpuhtauksia siinä määrin, että ne saattavat aiheuttaa terveyshaittaa altaan käyttäjille.

STM asetus allasvesihygieenisestä osaamisesta (1350/2006)

STM asetus suurista uimarannoista (177/2008)

STM asetus pienistä uimarannoista (354/2008)

STM asetus uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (315/2002)

TsL 30 §: Asunnossa ja muussa oleskelutilassa tai niiden välittömässä läheisyydessä on oltava tarkoituksenmukainen käymälä ja tarvittaessa useampia käymälöitä. Käymälä on sijoitettava, rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, ettei käymälästä aiheudu terveyshaittaa siinä kävijöille tai sen ympäristössä oleskeleville.